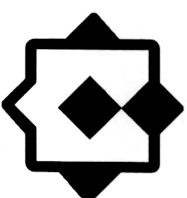

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی

استاندارد آموزش مهارت آواز ایرانی

کد استاندارد: ۸۳-۱۰/۲-۸۳، ه
سال تألیف: ۱۳۸۳

مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی

تعریف مهارت:

خواننده آواز ایرانی کسی است که ضمن آشنایی با تاریخچه و شناخت مباحث نظری آواز ایرانی، توانایی اجرای ردیف آوازی موسیقی ایران و همچنین توانایی اجرای تصانیف موسیقی ایرانی را داشته باشد

نام استاندارد:

آواز ایرانی

اعضاء کمیسیون: دکتر حسن ریاحی، دکتر فرید عمران،
دکتر محمد سریر، دکتر محمد قنبری، رامین آزادآور

تهیه و تنظیم: عبدالرضا جمالی فرد

همکاری و هماهنگی: راضیه سیادتی، حوریه هاشمی

حروفچینی: مهری، سادات حسینی

نوبت چاپ: اول

سال انتشار: ۱۳۸۳

چاپ و صحافی:

تعداد صفحه: ۸

کد استاندارد:

۸۳-۱۰/۲-ه

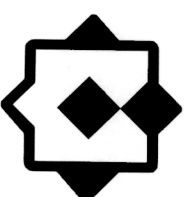
مدت دوره آموزش: ۵۴۰ ساعت

مدت آموزش نظری: ۱۸۰ ساعت

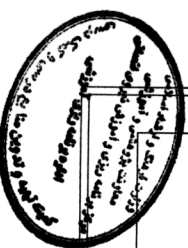
مدت آموزش عملی: ۳۶۰ ساعت

مفاهیم اصطلاحات بکار برده شده در استاندارد:

توانایی: به مفهوم قدرت انجام کار
آشنایی: به مفهوم دانش و اطلاعات مقدماتی
شناسایی: به مفهوم داشتن اطلاعات کامل
اصول: به مفهوم مبانی مطالب تئوری

مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

شرایط هنرجو

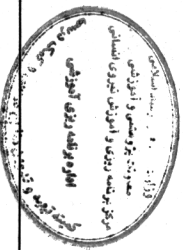
- حداقل تحصیلات: سوم راهنمایی
- وضعیت جسمانی: سلامت کامل جسمی و روانی
- سایر شرایط: علاقه و استعداد که با تست عملی مشخص می‌گردد

شرایط هنرآموز و استادکار:

- میزان تحصیلات: حداقل فوق دیپلم
- رشته تحصیلی: ترجیحاً موسیقی
- سابقه کار: حداقل پنج سال
- سایر شرایط: مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

شرایط محیط کارگاهی:

- حداقل ۱۲ مترمربع فضای آموزشی استاندارد
- آکوستیک فضا متناسب با کار موسیقی

فهرست توانایی‌ها: آواز ایرانی

صفحه	عنوان	ردیف
۱	توانایی رعایت اصول ایمنی و بهداشت در اجرای آواز	۱
۲	توانایی تشخیص نتها و گام‌شناسی	۲
۳	توانایی اجرای تمرینات صداسازی و اجرای غلت، تحریر و دیگر ادوات اجرایی آواز ایرانی در جملات ساده و نمونه	۳
۴	توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه ماهر	۴
۵	توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه آواز اصفهان	۵
۶	توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه شور	۶
۷	توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه چهارگاه	۷
۸	توانایی اجرای تصانیف با ریتمهای مختلف ساده، ترکیبی و لنگ در دستگاه شور، چهارگاه، سه‌میز، اصفهان	۸

کد استاندارد: ۸۳-۱۰/۲-ه
درجه مهارتی:

استفاد از مهارت آواز ایرانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

ردیف	عنوان تواناییها	دانش و معلومات مورد نیاز	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز	
			نظری	عملی		
۱	توانایی رعایت اصول ایمنی و بهداشت در اجرای آواز	۱-۱- شناخت ارگونومی بدن به هنگام اجرای آواز ۱-۱-۱- آشنایی با اصول ایمنی حنجره هنگام اجرای آواز ۱-۱-۲- آشنایی با شرایط مناسب صوتی مکن تمرین و اجرای آواز ۱-۱-۳- آشنایی با شرایط مناسب صوتی تمرینات غیرصحيح آواز ۱-۱-۴- آشنایی با آسیب‌شناسی تمرینات غیرصحيح آواز ۱-۱-۵- آشنایی با نحوه مراقبت از حنجره ۱-۱-۶- شناخت اصول و روشهای مراقبت از حنجره و رعایت اصول ایمنی و بهداشتی به هنگام تمرین و اجرا	۱-۱-۱- رعایت صحیح اصول ارگونومی ۱-۱-۲- رعایت ایستادن صحیح هنگام تمرین و اجرا ۱-۱-۳- تنظیم شرایط صوتی مناسب محل تمرین و اجرا ۱-۱-۴- شرایط مراقبت از لفظی مهم در اجرای آواز مانند دهان، حنجره و...	۵	۱۵	- وایت‌برد - جزوات و کتب درسی - محیط کارگاهی متناسب

ردیف	عنوان تواناییها	دانش و معلومات مورد نیاز	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
				نظری	عملی	
۲	توانایی تشخیص نتها و گام‌شناسی	دانش و معلومات مورد نیاز ۱- آشنایی با تارپنجه نت‌نویسی ۲- آشنایی با کلیدهای مختلف موسیقی ۳- آشنایی با کشش نتها و ساختار ریتمهای ساده، ترکیبی و لنک (مختلط) ۴- علاقه مختلف در نت‌نویسی ۵- آشنایی با اصطلاحات رایج در موسیقی ۶- شناخت ساختار گامها و فواصل مختلف گامهای غربی ۷- شناخت ساختار گامها و فواصل مختلف گامهای موسیقی دستگاهی ایران	عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی ۱- ۲۱۲- تشریح شیوه‌های مختلف نگارش نت ۲- ۲۱۲- استفاده از کلیدها و چگونگی قرار گرفتن نتها بر اساس کلیدها طبق دستورالعمل ۳- ۲۱۲- تشریح عملکرد اصطلاحات رایج در موسیقی ۴- ۲۱۲- تجزیه و تحلیل کششها در ریتمهای ساده ۵- ۲۱۲- تجزیه و تحلیل کششها در ریتمهای ترکیبی ۶- ۲۱۲- تجزیه و تحلیل کششها در ریتمهای لنک ۷- ۲۱۲- تجزیه و تحلیل ساختار گامهای غربی و چگونگی ساختن آنها ۸- ۲۱۲- تجزیه و تحلیل ساختار گامهای ایرانی و چگونگی ساختن آنها	۲۰	۵۰	- پیانو - تابلوی حامل دار - ساز تار یا سه‌تار - محیط کارگاهی متناسب

کک استاندارد: ۸۳-۱۰/۲، ه
درجه مهارتی:

استاندارد مهارت آواز ایرانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

ردیف	عنوان تواناها	دانش و معلومات مورد نیاز	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز	
			نظری	عملی		
۳	توانایی اجرای تمرینات صداسازی و اجرای غلت، تحریر و دیگر ادوات اجرایی آواز ایرانی در جملات ساده و نمونه	<p>۱- ۲/۱- آشنایی با ساختار دستگاه تنفسی</p> <p>۲- ۲/۱- شناخت ساختار حنجره و مکانیزم تولید صوت</p> <p>۳- ۲/۱- آشنایی با اصول نفس‌گیری</p> <p>۴- ۲/۱- نحوه بیرون دادن صدا و حالت دهان هنگام اجرای آواز</p> <p>۵- ۲/۱- آشنایی با تاریخچه آواز در ایران</p> <p>۶- ۲/۱- آشنایی با تاریخچه ردیف آوازی در ایران</p> <p>۷- ۲/۱- شناخت انواع تحریر و ترتیبی در آواز ایرانی</p> <p>۸- ۲/۱- آشنایی با محدوده‌های صوتی در موسیقی ایرانی</p> <p>۹- ۲/۱- شناخت اصول دینامیک در اجرای آواز ایرانی</p> <p>۱۰- ۲/۱- آشنایی با تاریخ موسیقی ایران</p>	<p>۱- ۲/۲- اجرای تمرینات نفس‌گیری</p> <p>۲- ۲/۲- اجرای تمرینات بیرون دادن صدا (برتاب صدا) و چگونگی ایجاد صوت مناسب</p> <p>۳- ۲/۲- اجرای انواع تحریر مانند تحریر بلبل، ساکن، زیر و رو و دو تا یکی، فراز و نشیب، تحریر بالا رونده، تحریر پایین‌رونده، تحریر گسسته، پیوسته و... در حالت تمرین</p> <p>۴- ۲/۲- اجرای جملات ساده و مستقل برگرفته از ردیف دستگاهی موسیقی ایران</p>	۲۵	۴۵	<p>- تبلوی حامل دار</p> <p>- ساز تخصصی</p> <p>- پویبتر</p> <p>- متروم</p> <p>- محیط کارگاهی متناسب</p>

کد استاندارد: ۸۳-۱۰/۲-ه
درجه مهارتی:

استاندارد مهارت آواز ایرانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز	زمان آموزش		عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	دانش و معلومات مورد نیاز	عنوان تواناییها	ردیف
	عملی	نظری				
<ul style="list-style-type: none"> - تبلوی حامل دار - ساز تخصصی - پویتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب 	۴۵	۲۰	<p>عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی</p> <ul style="list-style-type: none"> ۴/۲-۱ - اجرای گوشه درآمد ۴/۲-۲ - اجرای گوشه نصیرخانی ۴/۲-۳ - اجرای گوشه مرادخانی ۴/۲-۴ - اجرای گوشه عراق ۴/۲-۵ - اجرای گوشه مثنوی ۴/۲-۶ - اجرای گوشه ساقی‌نامه ۴/۲-۷ - اجرای گوشه حصار ۴/۲-۸ - اجرای گوشه فیلی ۴/۲-۹ - اجرای گوشه دلکش 	<p>دانش و معلومات مورد نیاز</p> <ul style="list-style-type: none"> ۴/۱-۱ - شناخت اصول اجرای ردیف دستگاهی ۴/۱-۲ - آشنایی با مکاتب مختلف آواز ایرانی ۴/۱-۳ - آشنایی با ساختار گام ماهور ۴/۱-۴ - آشنایی با گوشه‌های مختلف دستگاه ماهور و روند گردش ملودی در گوشه‌های مختلف آن ۴/۱-۵ - شناخت ساختار گوشه درآمد ۴/۱-۶ - شناخت ساختار گوشه نصیرخانی ۴/۱-۷ - شناخت ساختار گوشه مرادخانی ۴/۱-۸ - شناخت ساختار گوشه عراق ۴/۱-۹ - شناخت ساختار گوشه مثنوی ۴/۱-۱۰ - شناخت ساختار گوشه ساقی‌نامه ۴/۱-۱۱ - شناخت ساختار گوشه حصار ۴/۱-۱۲ - شناخت ساختار گوشه فیلی ۴/۱-۱۳ - شناخت ساختار گوشه دلکش 	<p>عنوان تواناییها</p> <ul style="list-style-type: none"> توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه ماهور 	۴

سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز	زمان آموزش		عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	دانش و معلومات مورد نیاز	عنوان تواناییها	ردیف
	عملی	نظری				
- تبلوی حامل دار - ساز تخصصی - پویتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب	۴۵	۲۰	۵۲-۱ - اجرای گوشه درآمد ۵۲-۲ - اجرای گوشه جامه‌دران ۵۲-۳ - اجرای گوشه بیات راجع ۵۲-۴ - اجرای گوشه اوج ۵۲-۵ - اجرای گوشه نغمه ۵۲-۶ - اجرای گوشه سوز و گداز ۵۲-۷ - اجرای گوشه مثنوی ۵۲-۸ - اجرای گوشه صوفی‌نامه <div style="border: 1px solid black; width: 100px; height: 20px; margin: 10px auto;"></div>	دانش و معلومات مورد نیاز ۵۱-۱ - آشنایی با ساختار گام اصفهان ۵۱-۲ - آشنایی با گوشه‌های مختلف آواز اصفهان و روند گردش ملودی در گوشه‌های مختلف آن ۵۱-۳ - شناخت ساختار گوشه درآمد ۵۱-۴ - شناخت ساختار گوشه جامه‌دران ۵۱-۵ - شناخت ساختار گوشه بیات راجع ۵۱-۶ - شناخت ساختار گوشه اوج ۵۱-۷ - شناخت ساختار گوشه نغمه ۵۱-۸ - شناخت ساختار گوشه سوز و گداز ۵۱-۹ - شناخت ساختار گوشه مثنوی ۵۱-۱۰ - شناخت ساختار گوشه صوفی‌نامه	توانایی اجرای گوشه‌های منتخب آواز اصفهان	۵

ردیف	عنوان تواناییها	دانش و معلومات مورد نیاز	زمان آموزش		سخت افزار و نرم افزار مورد نیاز	
			نظری	عملی		
۶	توانایی اجرای گوشه های منتخب دستگاه شور	<p>۱- ۶۱۱- آشنایی با ساختار گام شور</p> <p>۲- ۶۱۱- آشنایی با گوشه های مختلف دستگاه شور و روند گردش ملودی در گوشه های مختلف آن</p> <p>۳- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه درآمد</p> <p>۴- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه رهاب</p> <p>۵- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه سلمک (اوج)</p> <p>۶- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه قرچه</p> <p>۷- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه رضوی</p> <p>۸- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه حسینی</p> <p>۹- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه گرایلی</p> <p>۱۰- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه دویبیتی</p> <p>۱۱- ۶۱۱- شناخت ساختار گوشه مثنوی</p>	<p>۱- ۶۲- اجرای گوشه درآمد</p> <p>۲- ۶۲- اجرای گوشه رهاب</p> <p>۳- ۶۲- اجرای گوشه سلمک (اوج)</p> <p>۴- ۶۲- اجرای گوشه قرچه</p> <p>۵- ۶۲- اجرای گوشه رضوی</p> <p>۶- ۶۲- اجرای گوشه حسینی</p> <p>۷- ۶۲- اجرای گوشه گرایلی</p> <p>۸- ۶۲- اجرای گوشه دویبیتی</p> <p>۹- ۶۲- اجرای گوشه مثنوی</p>	۲۵	۵۰	<p>- تابلوی حامل دار</p> <p>- ساز تخصصی</p> <p>- پویبتر</p> <p>- متروم</p> <p>- محیط کارگاهی مناسب</p>

کد استاندارد: ۸۳-۱۰/۲-ه

درجه مهارتی:

استاندارد مهارت آواز ایرانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی

سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز	زمان آموزش		عملیات کارگاهی یا آزمایشگاهی	دانش و معلومات مورد نیاز	عنوان تواناییها	ردیف
	عملی	نظری				
- تبلوی حامل دار - ساز تخصصی - پویتر - مترونم - محیط کارگاهی مناسب	۵۰	۲۵	۱- ۷/۳- اجرای گوشه درآمد ۲- ۷/۳- اجرای گوشه رجز ۳- ۷/۳- اجرای گوشه هدی ۴- ۷/۳- اجرای گوشه پهلوی ۵- ۷/۳- اجرای گوشه مخالف ۶- ۷/۳- اجرای گوشه زایل ۷- ۷/۳- اجرای گوشه مقلوب ۸- ۷/۳- اجرای گوشه حصار	درآمد گوشه چهارگام با ساختار گام چهارگام ۱- ۷/۱- آشنایی با ساختار گام چهارگام ۲- ۷/۱- آشنایی با گوشه‌های مختلف دستگاه چهارگاه و روند گردش ملودی در گوشه‌های مختلف آن ۳- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه درآمد ۴- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه رجز ۵- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه هدی ۶- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه پهلوی ۷- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه مخالف ۸- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه زایل ۹- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه مقلوب ۱۰- ۷/۱- شناخت ساختار گوشه حصار	توانایی اجرای گوشه‌های منتخب دستگاه چهارگاه	۷

کتاب استاندارد: ۸۳-۱۰/۲ هـ

درجه مهارتی:

استاندارد مهارت آواز ایرانی

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

مرکز برنامه‌ریزی و آموزش نیروی انسانی

ردیف	عنوان تواناییها	دانش و معلومات مورد نیاز	زمان آموزش		سخت‌افزار و نرم‌افزار مورد نیاز
			نظری	عملی	
۸	توانایی اجرای تصانیف منتخب با ریتمهای ساده، ترکیبی و لنگ در دستگاه شون، ماهور، چهارگاه و آواز اصفهان	۱- آشنایی با انواع فرمهای ریتمیک دارای شعر در موسیقی ایرانی ۲- آشنایی با اصول تصنیف‌خوانی ۳- شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه ماهور ۴- شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه چهارگاه ۵- شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه آواز اصفهان ۶- شناخت و اصول و اجرای تصنیف منتخب در دستگاه آواز اصفهان	۱- اجرای تصنیف منتخب در دستگاه شور ۲- اجرای تصنیف منتخب در دستگاه ماهور ۳- اجرای تصنیف منتخب در دستگاه چهارگاه ۴- اجرای تصنیف منتخب در دستگاه آواز اصفهان	۳۰	۶۰ - تابلوی حامل دار - ساز تخصصی - پویتر - متروم - محیط کارگاهی مناسب

